

SMJERNICE ZA PRIPREMU PISANIH MATERIJALA

Jedan od bitnih elemenata sistema osposobljavanja i usavršavanja odraslih osoba su i kvalitetno izrađeni pisani materijali i prezentacije.

Prilikom pripreme materijala treba voditi računa o podjeli sadržaja na tri osnovna poglavlja:

POGLAVLJE	CILJEVI POGLAVLJA
I. Uvod	Pripremiti učesnike i upoznati ih sa materijalom.
II. Razrada	Prezentovati nove informacije, zajedno sa primjerima i praktičnim dijelom.
II. Zaključak	Povezati prezentovane informacije; pomoći učesnicima da shvate i kasnije koriste naučeno.

U pripremi svakog od ovih poglavlja treba ispoštovati određene principe i smjernice, kako slijedi:

PRINCIP		SMJERNICE
I UVOD		
1.	Pažnja i motivacija	Nedvosmisleno objasniti kakve će koristi polaznici imati od osposobljavanja, a to znači povezati obuku sa svakodnevnim radom polaznika.
2	Uticao i kredibilitet	<ul style="list-style-type: none"> - Koristiti informacije iz izvora koje polaznici smatraju važnim (stručne ekspertize, stručna praksa, i sl.), uključujući podatke i informacije koje polaznici ne poznaju. - Navesti stručnost autora materijala za učenje, odnosno izvođača obuke; nabrojati stručne izvore i literaturu; - Povezivati izlaganja sa sopstvenim idejama, stavovima i pobudama koji se odnose na pomenutu temu; - Uzimati u obzir stavove polaznika vezanih za pomenutu temu i informacija koje žele da dobiju.
3	ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> - Polaznike jasno upoznati sa ciljevima obuke, kao i sa novim znanjima i vještinama koje će dobiti. - Ako su upoznati sa ciljevima, lakše će učiti i obratiti pažnju na bitne informacije.
4	Okolnosti/dosadašnje poznavanje problematike	<ul style="list-style-type: none"> - Povezivati nove informacije sa onima koje polaznici već imaju; - Podsticati traženje "karika" u znanju, na koje bi polaznici nadograđivali nove informacije. - Načini za uključivanje postojećeg znanja su: <ul style="list-style-type: none"> · upotreba sličnosti/analogije; · kroz konkretno (primjere) ići ka opštem (načelima); · dopunjavanje postojećeg znanja pojedinostima; · upotreba sličnih pojmova, itd.
5	Prezentacija sadržaja seminara kao cjeline	<ul style="list-style-type: none"> - Kratko i jezgrovito predstaviti sadržaj u cjelini. - Rasporediti sadržaj seminara po poglavljima.
II RAZRADA		
6.	Podjela na manje djelove	Veću količinu informacija podijeliti na manje grupe. Pojedinačne grupe moraju imati poseban naziv i ne bi trebali sadržavati više od 7 tačaka (+ ili -2).
7.	Upotreba ilustracija	<ul style="list-style-type: none"> - Koriste se kod predstavljanja pojmova, koncepta, postupaka, koraka u postupcima, relativne veličine i sl. - Koristiti privlačne ilustracije;

		<ul style="list-style-type: none"> - Kod naglašavanja pojedinosti primjerenije je koristiti skicu nego sliku (npr. predmeta); - Kod navođenja odnosa hijerarhije i naglašavanja pojedinih elemenata dobro je koristiti linije različitog kvaliteta (debljina, tačke, crte i sl.), boje, strelice
8.	Navođenje adekvatnih primjera	<ul style="list-style-type: none"> - Primjere navoditi radi pojednostavljenja pojmova ili koncepata, jer ih povezuju sa konkretnom situacijom, predmetom, opisom, itd.; - Kod upotrebe primjera paziti: da isti odgovaraju ciljnoj grupi; da se upotrebljava što više primjera (dva odgovarajuća i dva neodgovarajuća) kako bi se bolje pojasnio raspon ideje, koncepta, načela i da se najprije daju jednostavniji a potom složeniji primjeri
9.	Adekvatno oblikovanje gradiva	<ul style="list-style-type: none"> - Ostaviti dovoljno praznog prostora na svakoj strani - Upotrebljavati bold i <i>italic</i> za ključne djelove teksta - Ilustracije koje su u vezi sa tekstem se ne smiju odvajati - Pri nabranjanju su primjerene upotrebe oznaka ili brojeva - Ostaviti dovoljno praznog prostora za bilješke - Ilustracije moraju biti uključene u tekst na mjestima na kojima to ima smisla - Na početku materijala mora postojati pregled sadržaja, uključujući pregled tabela, slika ili priloga.
10.	Vježbe i pitanja za utvrđivanje znanja	<ul style="list-style-type: none"> - Pitanja i vježbe trebaju biti raspoređena kroz gradivo, a ne zbijena na jednom mjestu; - Pitanja ili vježbe moraju biti uključena na kraju svakog poglavlja i sklopa; - Pitanja moraju izazvati razmišljanje i razmjenu informacija; - Pitanja i vježbe moraju motivisati polaznika na samostalan rad.
11.	Povratna informacija	Povratna informacija treba da sadrži: tačne odgovore; objašnjenje zašto je odgovor (ne)tačan; pohvalu ili podsticaj (motivisanje); gdje je moguće istaći neke primjere najčešćih netačnih odgovora i razlog (objašnjenje).
ZAKLJUČAK		
12.	Rezime	<p>Rezime treba da sadrži:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sve bitne informacije povezane među sobom, - objašnjenja informacija, - ključne tačke, - primjer koji povezuje informaciju sa situacijom. <p>Pri rezimiranju je preporučljivo upotrebljavati tabele, šeme, dijagrame.</p>
13.	Pamćenje	<p>Za uspješno pamćenje i kasnije podsjećanje odlučujuća su tri elementa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tačke za podsjećanje, tj. pamćenje (ključne riječi, analogije, simboli, slike), koje pomažu pri povezivanju i pamćenju informacije kao cjeline i njenih dijelova; - Završna vježba za podsjećanje na prezentirano gradivo; - Materijal i priručnici.

TEHNIČKA PRAVILA ZA PRIPREMU PISANIH MATERIJALA

Za pripremu materijala koristiti:

- MS Word 2003/2007 , MS Exel 2003/2007 i MS PowerPoint 2003/2007,
- Font Ariel i veličinu slova 12 pts
- Lijeva margina treba da je 3 centimetra, a ostale margine 2 centimetra.